

Posuzování platnosti právních úkonů

Platnost právních úkonů (včetně pracovněprávních úkonů směřujících k rozvázání pracovního poměru) je třeba posuzovat k okamžiku a se zřetelem na okolnosti, kdy byl právní úkon učiněn. Při úvaze, zda rozvázání pracovního poměru odůvodňuje zaviněné porušení pracovních povinností ze strany zaměstnance, je proto možné přihlížet jen k těm okolnostem, které tu byly jen (právě) v době, kdy zaměstnavatel rozvázal se zaměstnancem pracovní poměr.

Platnost právních úkonů (včetně pracovněprávních úkonů směřujících k rozvázání pracovního poměru) je třeba posuzovat k okamžiku a se zřetelem na okolnosti, kdy byl právní úkon učiněn. Při úvaze, zda rozvázání pracovního poměru odůvodňuje zaviněné porušení pracovních povinností ze strany zaměstnance, je proto možné přihlížet jen k těm okolnostem, které tu byly jen (právě) v době, kdy zaměstnavatel rozvázal se zaměstnancem pracovní poměr.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17.1.2001, sp.zn. čj. 21 Cdo 1899/99)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci o určení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru a o náhradu mzdy, vedené u Okresního soudu v Jindřichově Hradci pod sp.zn. 5 C 813/96, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. ledna 1999 č.j. 8 Co 2312/98-138, tak, že rozsudek krajského soudu, rozsudek Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 23. března 1999 č.j. 5 C 813/96-156 (s výjimkou výroku o vrácení soudního poplatku žalovanému) a rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18. května 1999 č.j. 8 Co 1266/99-181 zrušil věc vrátil Krajskému soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Dopisem ze dne 30.7.1996 žalovaný sdělil žalobkyni, že s ní podle ustanovení § 53 odst. 1 písm. b) zák. práce okamžitě zrušuje pracovní poměr. Porušení pracovní kázně zvláště hrubým způsobem spatřoval v tom, že žalovaná ve dnech 29. a 30.7. 1996 přes opakované výzvy přímého nadřízeného "odmítla vykonávat práce podle pracovní smlouvy", "po stanovenou pracovní dobu nepracovala" a "nedovoleným způsobem zasahovala do výkonu práce dalších pracovníků družstva a bránila jim v řádném plnění jejich pracovních povinností". Za žalovaného dopis podepsal jako předseda družstva Z. B.

Žalobkyně se domáhala (žalobou změněnou se souhlasem soudu prvního stupně), aby bylo určeno, že uvedené okamžité zrušení pracovního poměru je neplatné, a aby jí žalovaný zaplatil náhradu mzdy poskytovanou z důvodu neplatného rozvázání pracovního poměru za dobu od 31.7.1996 do 31.7.1998 ve výši 66.200,- Kč. Žalobu odůvodnila zejména tím, že v okamžitém zrušení pracovního poměru není přesně specifikováno porušení pracovní kázně, kterého se měla dopustit, že se žádného porušení pracovní kázně nedopustila, neboť ve dnech 29. a 30.7.1996 "byla na svém pracovišti a řádně

vykonávala práci malířky skla", a že tento právní úkon žalovaného učinil jako jeho statutární orgán Z. B., přestože dne 24.7.1996 proběhla členská schůze, "na které bylo rozhodnuto o změně stanov družstva i o změně v osobě předsedy a místopředsedy družstva".

Okresní soud v Jindřichově Hradci rozsudkem ze dne 5.2.1998 č.j. 5 C 813/96-59 rozhodl o části předmětu řízení tak, že určil, že okamžité zrušení pracovního poměru "dané přípisem ze dne 30.7.1996" žalovaným žalobkyni je neplatné. Po provedeném dokazování dospěl k závěru, že okamžité zrušení pracovního poměru nebylo učiněno v písemné formě, vyžadované ustanovením § 55 zák. práce. Podle čl. 15 odst. 2 stanov žalovaného totiž "spolu s předsedou družstva podepisuje a jedná jménem družstva navenek v právních úkonech, pro které je předepsána písemná forma", i místopředseda družstva. Vzhledem k tomu, že "písemnost z 30.7.1996" podepsal pouze předseda družstva Z. B. a nikoliv také místopředseda J. Z., je okamžité zrušení pracovního poměru pro nedostatek písemné formy neplatné.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 31.3.1998 č.j. 8 Co 617/98-87 rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl k závěru, že písemná forma okamžitého zrušení pracovního poměru byla dodržena. Podle pracovního řádu žalovaného, jenž byl schválen členskou schůzí dne 7.2.1996 a nabyl účinnosti dne 12.2.1996, v pracovněprávních vztazích zastupují žalovaného "pracovníci oprávnění k pracovněprávním úkonům podle přílohy pracovního řádu"; v případě vzniku a skončení pracovního poměru je takovou osobou pouze předseda družstva. Protože okamžité zrušení pracovního poměru se žalobkyní ze dne 30.7.1996 podepsal předseda družstva Z. B., byla písemná forma tohoto právního úkonu, vyžadovaná ustanovením § 55 zák. práce, splněna. Odvolací soud uložil soudu prvního stupně, aby se v dalším řízení zabýval věcnou důvodností žaloby.

Okresní soud v Jindřichově Hradci poté rozsudkem ze dne 21.5.1998 č.j. 5 C 813/96-98 rozhodl o části předmětu řízení tak, že žalobě na určení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru ze dne 30.7.1996 vyhověl. Soud prvního stupně zjistil, že usnesením členské schůze žalovaného, která se konala dne 24.7.1996, byl zvolen předsedou družstva J. K. starší a místopředsedou družstva manžel žalobkyně K. B. a že rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 11.12.1996 č.j. 12 Cm 756/96-45 byla vyslovena neplatnost tohoto usnesení členské schůze. Ve dnech 29.7. a 30.7.1996 žalobkyně pracovala, nevykonávala však sjednaný druh práce (činnost malířky skla), ale práce podle příkazu J. K. staršího, zvoleného dne 24.7.1996 předsedou družstva. Vzhledem k tomu, že po "zvolení nového vedení družstva" dne 24.7.1996 panoval na pracovišti "chaos", neboť "proti sobě stály dvě skupiny usilující o vedení družstva", a že žalobkyně neměla "jasno, kterého nadřízeného - vedoucího pokyny má respektovat", neboť neplatnost usnesení členské schůze byla vyslovena rozhodnutím soudu až v prosinci 1996, nelze její jednání, zejména nerespektování pokynů svého dosavadního nadřízeného J. Z., považovat za důvod k okamžitému zrušení pracovního poměru podle ustanovení § 53 odst. 1 písm. b) zák. práce.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 26.1.1999 č.j. 8 Co 2312/98-138 rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu na určení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru ze dne 30.7.1996 zamítl. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně v tom, že nelze považovat s ohledem na poměry panující v té době u žalovaného za porušení pracovní kázně zvláště hrubým způsobem skutečnost, že žalobkyně ve dnech 29. a 30.7.1996 nevykonávala práci malířky skla, ale na příkaz neplatně zvoleného předsedy J. K. staršího inventuru ve skladu. Na základě výsledků dokazování však odvolací soud dovodil, že žalobkyně porušila

pracovní kázeň zvláště hrubým způsobem tím, že nedovoleným způsobem zasahovala do výkonu práce dalších zaměstnanců družstva a bránila jim v řádném plnění jejich pracovních povinností, neboť se zdržovala v sekretariátu družstva a činila jí nepřislušející úkony (výkon administrativní práce jako zvedání telefonu a informování volajících o nastalých změnách v družstvu, když obchodní telefonáty směřující pro dle jejího názoru bývalé vedení družstva nespojovala a volající odkazovala na vedení nové). K výkonu této "administrativní práce" žalobkyně nebyla zmocněna ani nově (a neplatně) zvoleným "vedením družstva" a její "nemístná a nepřiměřená angažovanost", vyplývající zřejmě z toho, že nově (a neplatně) zvolený místopředseda družstva K. B. je jejím manželem, byla prokázána zejména výpovědmi svědků dr. Z. I., K. V., ing. Z. Š., sekretářky V. K. (M.) a přípisem ředitele divize J. s. z 2.8.1996; tyto důkazy považoval odvolací soud - na rozdíl od výpovědi svědků B. D. a V. H. navržených žalobkyní - za přesvědčivé a věrohodné. Vzhledem k tomu, že i přes "chaos" na pracovišti ostatní zaměstnanci žalovaného řádně plnili své pracovní úkoly, že odmítla respektovat pokyn J. Z. k opuštění kanceláře a že jednání žalobkyně mohlo mít pro žalovaného "negativní ekonomický dopad", je okamžité zrušení pracovního poměru ze dne 30.7.1996 platným právním úkonem. Námitku žalobkyně, že důvod k okamžitému zrušení pracovního poměru nebyl v dopise ze dne 30.7.1996 náležitě specifikován, odvolací soud odmítl s odůvodněním, že "bylo a je zřejmé, jaké jsou důvody rozvázání pracovního poměru, přičemž tyto důvody nejsou s ohledem na své vyjádření zaměnitelné a jsou soudem přezkoumatelné".

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. V první řadě namítá, že "nedovolený způsob zasahování do práce dalších pracovníků družstva" nebyl v dopise ze dne 30.7.1996 "nikterak specifikován" a je dovozován "teprve činností krajského soudu". Žalobkyně dále odvolacímu soudu vytyká, že nesprávně zhodnotil provedené důkazy. V kanceláři předsedy družstva žalobkyně seděla - jak vypověděli také J. K. starší a K. B. - dne 30.7.1996 až po 14 hodině, tedy poté, co odmítla převzít okamžité zrušení pracovního poměru, které se jí "vedení družstva reprezentované dr. B." pokusilo doručit; ani v této době nikomu telefonicky nesdělovala, že "předchozí vedení již v družstvu nepracuje". O věrohodnosti svědků, na nichž odvolací soud postavil své rozhodnutí, lze mít podle názoru žalobkyně pochybnosti, neboť "jsou v přátelských vztazích k vedení družstva reprezentovanému dr. B.", při telefonátech z jiných měst mohou jen obtížně potvrzovat, že to byla právě žalobkyně, se kterou hovořili, a je nepravděpodobné, že by si po uplynutí tří let pamatovali, s kým telefonicky hovořili. Žalobkyně dále poukazuje na to, že se v té době domnívala, že "jedině platným vedením družstva je p. K. jako předseda a její manžel p. K. B. jako místopředseda", že neplatnost usnesení členské schůze ze dne 24.7.1996 byla dovozována také z toho, že na ní hlasovaly také žalobkyně, paní H. a paní K., které neměly být členkami družstva, ačkoliv pravomocným soudním rozhodnutím bylo určeno, že ukončení členství žalobkyně a paní K. u žalovaného je neplatné, a že rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13.10.1999 č.j. 12 Cm 1956/95-88 bylo určeno, že usnesení mimořádné členské schůze žalovaného ze dne 12.10.1995 je neplatné kromě jiného též v bodech, kterým byl K. B. odvolán z funkce místopředsedy družstva, kterým byl místopředsedou družstva zvolen J. Z. a kterým bylo rozhodnuto o vyloučení K. B. a J. K. staršího z družstva. Žalobkyně proto dovozuje, že všechny právní úkony družstva, včetně okamžitého zrušení pracovního poměru, jsou neplatné. Žalobkyně navrhla, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby mu věc vrátil k dalšímu řízení.

Okresní soud v Jindřichově Hradci poté rozsudkem ze dne 23.3.1999 č.j. 5 C 813/96-156 zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala zaplacení náhrady mzdy ve výši 66.200,- Kč, a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení 15.658,30 Kč k rukám advokáta JUDr. J. H. a že žalovanému se vrací soudní poplatek z odvolání ve výši 1.000,- Kč. Soud prvního stupně dovodil, že žalobkyně nemá nárok na náhradu mzdy, jehož se domáhá podle ustanovení § 61 zák. práce, neboť s ní byl platně okamžitě zrušen pracovní poměr.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 18.5.1999 č.j. 8 Co 1266/99-181 uvedený rozsudek o věci samé a o náhradě nákladů řízení potvrdil, uvedl, že ve výroku o soudním poplatku "zůstává nedotčen", a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení 3.063,- Kč "na účet" advokáta JUDr. J. H. Odvolací soud dovodil, že na požadovanou náhradu mzdy nemá žalobkyně právo, neboť její žaloba na určení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru byla pravomocně zamítnuta.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) věc projednal podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2000 (srov. Část dvanáctá, Hlavu I, bod 17 zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony) a po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o.s.ř.) a že jde o rozsudek, proti kterému je dovolání podle ustanovení § 238 odst.1 písm.a) o.s.ř. přípustné, přezkoumal věc bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.) a dospěl k závěru, že dovolání je zčásti opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba posuzovat - s ohledem na to, že žalovaný se žalobkyní okamžitě zrušil pracovní poměr dne 30.7.1996 - podle zákona č. [65/1965](#) Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. [88/1968](#) Sb., č. [153/1969](#) Sb., č. [100/1970](#) Sb., č. [20/1975](#) Sb., č. [72/1982](#) Sb., č. [111/1984](#) Sb., č. [22/1985](#) Sb., č. [52/1987](#) Sb., č. [98/1987](#) Sb., č. [188/1988](#) Sb., č. [3/1991](#) Sb., č. [297/1991](#) Sb., č. [231/1992](#) Sb., č. [264/1992](#) Sb., č. [590/1992](#) Sb., č. [37/1993](#) Sb., č. [74/1994](#) Sb., č. [118/1995](#) Sb., č. [287/1995](#) Sb. a č. [138/1996](#) Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 30.9.1999 (dále jen "zák. práce").

Podle ustanovení § 53 odst.1 písm. b) zák. práce zaměstnavatel může okamžitě zrušit pracovní poměr jen výjimečně, a to pouze tehdy, porušil-li zaměstnanec pracovní kázeň zvláště hrubým způsobem. Podle ustanovení § 55 zák. práce okamžité zrušení pracovního poměru musí zaměstnavatel i zaměstnanec provést písemně, musí v něm skutkově vymezit jeho důvod tak, aby jej nebylo možno zaměnit s jiným, a musí je ve stanovené lhůtě doručit druhému účastníku, jinak je neplatné; uvedený důvod nesmí dodatečně měnit.

Z citovaných ustanovení vyplývá, že důvod okamžitého zrušení pracovního poměru musí být v písemném okamžitém zrušení pracovního poměru uveden tak, aby bylo zřejmé, jaké jsou skutečné důvody, které vedou druhého účastníka pracovního poměru k tomu, že rozvazuje pracovní poměr, aby nevznikaly pochybnosti o tom, co chtěl účastník projevit, tj. který zákonný důvod okamžitého zrušení pracovního poměru uplatňuje, a aby bylo zajištěno, že uplatněný důvod nebude možné dodatečně měnit. Ke splnění hmotněprávní podmínky platného okamžitého zrušení pracovního poměru je tedy třeba, aby důvod okamžitého zrušení pracovního poměru byl určitým způsobem konkretizován uvedením skutečností, v nichž účastník spatřuje naplnění zákonného důvodu tak, aby nemohly vzniknout pochybnosti, ze kterého důvodu se pracovní poměr okamžitě zrušuje.

Při úvaze, jakým způsobem má být důvod okamžitého zrušení pracovního poměru konkretizován tak, aby byly splněny požadavky vyplývající z ustanovení § 55 zák. práce, je třeba mít na zřeteli, že ustanovení § 53 odst. 1 zák. práce vymezuje jen skutkové podstaty pro okamžité zrušení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele. K tomu, aby bylo možné v konkrétním případě posoudit, zda okamžité zrušení pracovního poměru je platným právním úkonem, je potřeba zjistit, zda nastaly takové skutečnosti, které právní norma předpokládá jako důvod pro okamžité zrušení pracovního poměru. Z důvodu uvedeného v ustanovení § 53 odst. 1 písm. b) zák. práce může zaměstnavatel okamžitě zrušit pracovní poměr tehdy, jestliže zaměstnanec svým konkrétním zaviněným jednáním porušil pracovní kázeň zvláště hrubým způsobem. Důvod okamžitého zrušení pracovního poměru

proto musí být uveden nejen tak, aby bylo zřejmé, který z důvodů uvedených v ustanovení § 53 odst. 1 zák. práce byl uplatněn, ale současně takovým způsobem, aby bylo nepochybné, v jakém konkrétním jednání zaměstnanec je spatřován; jen taková konkretizace použitého důvodu po skutkové stránce zajišťuje, že nevzniknou pochybnosti o tom, z jakého důvodu byl se zaměstnancem okamžitě zrušen pracovní poměr, a že důvod nebude možné dodatečně měnit. Skutečnosti, které byly důvodem pro okamžité zrušení pracovního poměru, přitom není potřebné rozvádět do všech podrobností, neboť pro neurčitost a nesrozumitelnost projevu vůle je okamžité zrušení pracovního poměru neplatné jen tehdy, kdyby se nedalo ani výkladem projevu vůle zjistit, proč byl pracovní poměr okamžitě zrušen. Výklad projevu vůle (§ 240 odst. 3 zák. práce) může směřovat jen k objasnění jeho obsahu, tedy ke zjištění toho, co bylo skutečně projevováno. Pomocí výkladu projevu vůle nelze "nahrazovat" nebo "doplňovat" vůli, kterou účastník v rozhodné době neměl nebo kterou sice měl, ale neprojevil ji (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21.11.1996 sp. zn. 2 Cdon 198/96, uveřejněný pod č. 35 v časopise Soudní judikatura, roč. 1998, a obdobné věci se týkající rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14.10.1996 sp. zn. 3 Cdon 946/96, uveřejněný pod č. 29 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1997).

V posuzovaném případě odvolací soud - jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku - dospěl k závěru, že důvod okamžitého zrušení pracovního poměru spočívající v tom, že žalobkyně "nedovoleným způsobem zasahovala do výkonu práce dalších pracovníků družstva a bránila jim v řádném plnění jejich pracovních povinností", byl v dopise ze dne 30.7.1996 uveden takovým způsobem, že "bylo a je zřejmé, jaké jsou důvody rozvázání pracovního poměru, přičemž tyto důvody nejsou s ohledem na své vyjádření zaměnitelné a jsou soudem přezkoumatelné". S tímto závěrem nelze souhlasit. Z takto vylíčeného důvodu okamžitého zrušení pracovního poměru totiž nelze - s ohledem na to, že bylo použito jen jeho obecné vymezení - bez dalšího dovodit, v jakém konkrétním jednání žalobkyně spatřoval žalovaný důvod pro okamžité zrušení pracovního poměru. K objasnění skutečností, proč byl se žalobkyní v uvedeném směru okamžitě zrušen pracovní poměr, proto bylo třeba provést způsobem vyplývajícím z ustanovení § 240 odst. 3 zák. práce výklad projevu vůle, obsažený v dopise ze dne 30.7.1996. Veden nesprávným právním názorem však odvolací soud takto nepostupoval; jeho závěr, že okamžité zrušení pracovního poměru je z hlediska požadavků ustanovení § 55 zák. práce na skutkové vymezení důvodu tohoto opatření platným právním úkonem, tedy zatím nemůže obstát.

Při výkladu projevu vůle (§ 240 odst. 3 zák. práce) není - jak uvedeno výše - významná samotná existence skutečností, které by jinak mohly být způsobilým důvodem pro rozvázání pracovního poměru okamžitým zrušením (pomocí výkladu projevu vůle nelze nahrazovat neprojevenou vůli), ale jen zjištění takových objektivních okolností existujících v době doručení dopisu ze dne 30.7.1996 žalobkyni (platnost okamžitého zrušení pracovního poměru je třeba posuzovat podle stavu existujícího v době doručení dopisu žalobkyni), za kterých byl projev vůle vůči žalobkyni učiněn a z nichž lze na obsah vůle písemným projevem vyjádřené objektivně usuzovat. Jen v případě, kdyby pomocí výkladu projevu vůle bylo možné spolehlivě a přesně zjistit to, co bylo po skutkové stránce důvodem k okamžitému zrušení pracovního poměru, může jít z hlediska ustanovení § 55 zák. práce o platný právní úkon.

Námítky žalobkyně proti hodnocení důkazů, na základě kterých odvolací soud dovodil, že žalobkyně se zdržovala v sekretariátu družstva a činila jí nepřislušející úkony (výkon administrativní práce jako zvedání telefonu a informování volajících o nastalých změnách v družstvu, když obchodní telefonáty směřující pro dle jejího názoru bývalé vedení družstva nespojovala a volající odkazovala na vedení nové), nejsou důvodné.

Za skutkové zjištění, které nemá oporu v provedeném dokazování, se pokládá ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. c) o.s.ř. výsledek hodnocení důkazů soudem, který neodpovídá postupu vyplývajícímu z ustanovení § 132 o.s.ř., protože soud vzal v úvahu skutečnosti, které z provedených důkazů nevyplývaly ani nevyšly nijak najevo, jestliže soud naopak pominul rozhodné skutečnosti, které byly provedenými důkazy prokázány nebo vyšly za řízení najevo, jestliže v hodnocení důkazů z hlediska závažnosti, zákonnosti, pravdivosti či věrohodnosti je logický rozpor, nebo jestliže výsledek hodnocení důkazů neodpovídá tomu, co mělo být zjištěno způsobem vyplývajícím z ustanovení § 133 až 135 o.s.ř. Skutkové zjištění nemá oporu v provedeném dokazování v podstatné části tehdy, týká-li se skutečností, které byly významné pro posouzení věci z hlediska hmotného práva.

Dovolacím důvodem podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. c) o.s.ř. lze napadnout výsledek činnosti soudu při hodnocení důkazů, na jehož nesprávnost lze usuzovat - jak vyplývá ze zásady volného hodnocení důkazů - jen ze způsobu, jak k němu soud dospěl. Nelze-li soudu v tomto směru vytknout žádné pochybení, není možné ani polemizovat s jeho skutkovými závěry (např. namítat, že soud měl uvěřit jinému svědkovi, že některý důkaz není ve skutečnosti pro skutkové zjištění důležitý apod.). Znamená to, že hodnocení důkazů, a tedy ani skutkové zjištění jako jeho výsledek, z jiných než z výše uvedených důvodů nelze dovoláním úspěšně napadnout.

Při hodnocení důkazů provedených k objasnění toho, zda se žalobkyně "zdržovala v sekretariátu družstva a činila jí nepříslušející úkony", odvolací soud - jak je zřejmé z odůvodnění jeho rozsudku - postupoval v souladu s ustanovením § 132 o.s.ř. (nevzal v úvahu skutečnosti, které by z provedených důkazů nevyplývaly, žádné skutečnosti, které by byly důkazy prokázány nebo jinak vyšly najevo, nepominul, a v hodnocení důkazů z hlediska závažnosti, zákonnosti, pravdivosti či věrohodnosti není logický rozpor) a s výsledky dokazování i co do jeho pravdivosti (věrohodnosti) se náležitě vypořádal. Závěr odvolacího soudu, že žalobkyně uvedeným způsobem jednala, je tedy v souladu s výsledky dokazování. Dovojuje-li žalobkyně v dovolání opačné závěry, činí tak na základě vlastního hodnocení důkazů (z provedených důkazů činí jiné skutkové závěry než soudy obou stupňů); žalobkyně tak ve skutečnosti napadá hodnocení důkazů soudem, které samo o sobě - jak uvedeno výše - není způsobilým dovolacím důvodem.

Povinnost dodržovat pracovní kázeň patří k základním povinnostem zaměstnance vyplývajícím z pracovního poměru (srov. § 35 odst.1 písm.b) zák. práce) a spočívá v plnění povinností, které jsou stanoveny právními předpisy (zejména ustanoveními § 73, § 74 a § 75 zák. práce), pracovním řádem, pracovní smlouvou nebo pokynem nadřízeného vedoucího zaměstnance. Má-li být porušení pracovní kázně právně postižitelné jako důvod k rozvázání pracovního poměru ze strany zaměstnavatele, musí být porušení pracovních povinností ze strany zaměstnance zaviněno (alespoň z nedbalosti) a musí dosahovat určitý stupeň intenzity. Zákoník práce rozlišuje mezi soustavným méně závažným porušením pracovní kázně, závažným porušením pracovní kázně a porušením pracovní kázně zvláště hrubým způsobem. Porušení pracovní kázně nejvyšší intenzity (zvláště hrubým způsobem) je důvodem k okamžitému zrušení pracovního poměru nebo k výpovědi z pracovního poměru [§ 53 odst. 1 písm. b), § 46 odst.1 písm.f) část věty před středníkem zák. práce].

Platnost právních úkonů (včetně pracovněprávních úkonů směřujících k rozvázání pracovního poměru) je třeba posuzovat k okamžiku a se zřetelem na okolnosti, kdy byl právní úkon učiněn. Při úvaze, zda rozvázání pracovního poměru odůvodňuje zaviněné porušení pracovních povinností ze strany zaměstnance, je proto možné přihlížet jen k těm okolnostem, které tu byly jen (právě) v době, kdy zaměstnavatel rozvázal se zaměstnancem pracovní poměr.

V projednávané věci bylo dokazováním před soudy zjištěno (správnost zjištění v tomto směru dovolatelka nenapadá), že v době, kdy žalobkyně podle obsahu dopisu ze dne 30.7.1996 měla porušit pracovní kázeň, bylo sporné, kolik má žalované družstvo členů, kdo všechno je jeho členem a kdo je či není předsedou a místopředsedou žalovaného družstva. Žalobou u soudu bylo napadeno usnesení

členské schůze žalovaného ze dne 12.10.1995, kterým byl mimo jiné odvolán z funkce místopředsedy družstva manžel žalobkyně K. B. a zvolen místopředsedou družstva J. Z., a u soudu probíhalo mimo jiné řízení o určení ve věci členství žalobkyně v žalovaném družstvu (žalobkyně se domáhala určení, že její členský poměr u žalovaného trvá). Dne 24.7.1996 se uskutečnila členská schůze žalovaného družstva, které se zúčastnilo několik členů družstva a osob, jejichž členství v družstvu bylo sporné; tato členská schůze svým usnesením zvolila předsedou družstva J. K. staršího a místopředsedou družstva K. B. a takto zvolené "vedení" družstva se pokusilo převzít i za použití určitých násilných metod kontrolu nad družstvem.

Je nepochybné, že jednání žalobkyně spočívající v tom, že se zdržovala v sekretariátu družstva a vykonávala tam administrativní práce (jako například zvedání telefonu a informování volajících o nastalých změnách v družstvu, když obchodní telefonáty směřující pro dle jejího názoru bývalé vedení družstva nespojovala a volající odkazovala na vedení nové), vyplývalo z její snahy o realizaci usnesení ze dne 24.7.1996, i když jí tím - jak dovedil odvolací soud - J. K. starší ani K. B. výslovně nepověřili. Žalobkyně tímto způsobem jednala, i když to podle pracovní smlouvy nepatřilo k jejím pracovním povinnostem, a jednala tak podle zjištění odvolacího soudu proti příkazu místopředsedy družstva J. Z. Při úvaze, zda žalobkyně tímto jednáním, konaným z vlastní iniciativy (srov. § 25 odst.2 nařízení vlády č. [108/1994](#) Sb., kterým se provádí zákoník práce a některé další zákony), zaviněně porušila své pracovní povinnosti, popřípadě v jaké formě zavinění či s jakou mírou zavinění, bylo mimo jiné významné to, zda žalobkyně věděla nebo musela vědět, že jedná protiprávně (zejména tím, že se podílí na nezákonném převzetí kontroly nad žalovaným družstvem orgány zvolenými dne 24.7.1996) nebo zda byla oprávněně přesvědčena o tom, že jedná v souladu s právem, tedy zda věděla nebo musela vědět o neplatnosti usnesení ze dne 24.7.1996 a o nezákonnosti jeho prosazení v činnosti žalovaného družstva; z rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 11.12.1996 č.j. 12 Cm 756/96-45, kterým byla určena neplatnost usnesení členské schůze z 24.7.1996, přitom nebylo možné vycházet, neboť v době tvrzeného porušení pracovní kázně žalobkyní a v době, kdy s ní byl okamžitě zrušen pracovní poměr, ještě nebyl vydán (a žaloba, na základě které byl vydán, byla podána u soudu až dne 6.8.1996). Odvolací soud se věcí z tohoto pohledu nezabýval, i když byla významná pro posouzení, zda žalobkyně porušila své pracovní povinnosti zaviněně, popřípadě zda zaviněně porušení pracovních povinností dosáhlo intenzity porušení pracovní kázně zvláště hrubým způsobem. Závěr odvolacího soudu, že jednání žalobkyně představovalo "nemístnou a nepřiměřenou angažovanost" směřující proti orgánům žalovaného a že tedy bylo důvodem k okamžitému zrušení pracovního poměru podle ustanovení § 53 odst. 1 písm. b) zák. práce, proto zatím nemůže obstát.

Žalobkyně ve svém dovolání rovněž poukazuje na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13.10.1999 č.j. 12 Cm 1056/85-88, kterým byla určena neplatnost usnesení členské schůze žalovaného ze dne 12.10.1995. Nehledě k tomu, že ani toto rozhodnutí nebylo v době, kdy s ní byl okamžitě zrušen pracovní poměr, ještě vydáno, nebylo možné k němu přihlídnout také proto, že bylo vyhlášeno až po napadeném rozsudku odvolacího soudu. Dovolací řízení má jen přezkumný charakter a ve srovnání s rozsudkem odvolacího soudu nové skutečnosti, rozhodnutí a důkazy v něm nemohou být brány v úvahu.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný. Nejvyšší soud České republiky proto napadený rozsudek, jakož i akcesorické rozsudky Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 23.3.1999 č.j. 5 C 813/96-156 (s výjimkou výroku o vrácení soudního poplatku žalovanému) a Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18.5.1999 č.j. 8 Co 1266/99-181, zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1 část věty za středníkem, § 243b odst.2 věta první o.s.ř.).

Další články:

- [Nájem](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)
- [Odmítnutí dovolání](#)
- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)